

קול התורה

באלעד

העלון לשבת קודש

פרשת קרח תשפ"ו

גליון מס' 1271

הדלקת נרות:

7:18

צאת השבת:

8:30

חזו"א:

8:33

ר"ת:

9:02

דבר המוערכת

הרה"ג רבי אריה ליברמן ר"מ ישיבת "עטרת שלמה"

סוגיא מהפרשה

אך בכור שור וגו', ובשרם יהיה לך (י"ח). ובספק בכור ובב"מ ד' בסוגיא תקפו כהן

כתב שם הרמב"ן דאם טוען ברי ותפס מועיל תפיסתו למ"ד אין מוציאין מידו אפי' אם ליכא ספק אלא טענה בעלמא, ודובר בזה במעמד ריתחא דאורייתא שהתקיים בחול' ע"י מרן שליט"א, וצ"י שזה חידוש גדול שיועיל תפיסה בטענה בעלמא, עיי' בגליון 'אהלי העמוד' של השבוע.

ונפתח בסוגיא דברי ושמא דאיכא מ"ד דמועיל להוציא ממון וצ"ב איין מוציאין ללא ראייה ורק עם טענה בעלמא, הא עפ"י שנים עדים יקום דבר.

וידוע המדובר בעולם הישיבות שיש סוגיא של טענות שלא קשורה כלל לנאמנות, וכשאחד טוען והשני שמא, הטוען מקבל אף שאין שום ראייה שדבריו כן הוא, מ"מ כיון שהאומר שמא אין נחשב כטוען, לכך זוכה בזה הטוען ברי.

וצ"ב מהמג' בריש כל הנשבעין בסוגיא דבעל הבית טרוד בפעליו דדעת התוס' דמה שטרוד נותן לבעה"ב דין שמא, וכיון שהשכיר טוען ברי הוי ברי ושמא וזה כודאי נתייבתי ואיני יודע אם פרעתי שלכו"ע מוציאין בכך ממון (ושבועה רק כדי להפסיק דעתו של בעה"ב).

ובהמשך הסוגיא שם מבואר שאם שכר שלא בעדים נאמן בעה"ב שפרע, והקשו התוס' מה יוסיף שנאמן ע"י המיגו, הא גם אחרי המיגו הוא נשאר שמא דהא טרוד בפעליו, וכל שהוא שמא הוי ברי ושמא וכנ"ל.

ותירצו התוס' דאמנת בעה"ב יודע מתי הוא יודע בבירור ששלים, ומתי זה לא ברור לו ששלים כי היה טרוד, והחשש הוא שגם כשאינו יודע מתי מתיר לעצמו לטוען זאת בודאות, כי כך נראה לו אף שלא ברור לו כי היה טרוד, אבל כל שנדע שהוא יודע בודאות שפרע נחשב ברי, ולכן מועיל המיגו להאמינו שיועד בודאות.

וצ"ב דאם ננקוט שטענות לא קשורות כלל לנאמנות, א"כ מדוע אין יכול לטעון שהוא יודע בבירור שפרע ולא היה טרוד, וכלל לא צריך שנאמין בזה, דהא זה סוגיות של טענות וכך היא טענתו.

והמבואר מזה הוא שטענות זה גם סוגיא של נאמנות, כמובן שנצטרך בהמשך לבאר את השוני בין נאמנות של עדים לנאמנות זו.

וראיה גדולה לכך מדברי הגמ' (בב"מ י"ז) שיש אופן שהוחזק כפרן ואין נאמן לטעון פרעתי, ואם ננקוט שטענות אין זה כלל מצד נאמנות א"כ מה בכך שהוחזק כפרן ס"ס טוען,

בביאור תוקף ומעלת טענה בבב"ד

ולחדיא לשון רש"י שם דאינו נאמן, וחזינו שכל טענה שמתקבלת זה מצד נאמנות.

ובזה נבין אף את ענין מיגו שצ"ב מה הצירוף בין מיגו לטענה הרי זה ב' מישורים שונים מיגו בפשטות זה ראייה שדובר אמת, וטענה זה סוגיא של טענות, ובמה יתחזק טענתו ע"י מיגו זה לא באותו מסלול, אבל כפי הנתבאר אף טענה זה נאמנות, וכמובן שנצטרך לבאר זאת בהמשך בס"ד.

והשתא נדבר על עדים שפשטות הם הנאמנים הגדולים ביותר. אבל כשנתבונן בדברי הרמב"ם (יסודי התורה פרק ז') שכנת וז"ל כמו שנצטוונו לחתוך את הדין ע"פ שני עדים כשרים ואע"פ שאפשר שהעידו בשקר הואיל וכשרים הם אצלינו מעמידין אותן על כשרותן, (ועיי' רמב"ן דברים י"ח כ"א).

וברמב"ם לא כתב שנצטוונו להאמין להם אלא לחתוך הדין על פיהם, ובאמת לכא' זה מוכח דהגע בעצמך אם ענין עדות זה נאמנות הבה ונתבונן מי הוא הנאמין להם האם הדינים או הבעל דין, ובודאי שבאופן שהבעל דין מכחיש את דבריהם אין הוא מאמין להם ועל כרחך הדינים, וצ"ב מה יועיל שהדינים מאמינים, תפקידם של הדינים זה לפסוק ולא די שבסיפור דברים הם ידעו איין היה. וראיה לכך דהא באופן שיש לבעל דין אדם שנאמן ליה כבי תרי חייב לנהוג על פיו אפי' בדבר שבערה כדמבואר בגמ' (קידושין דף ס"ו) ונשאל האם גם באופן שלדין אדם מהימן כבי תרי האם יוכל לפסוק את הדין על פיו כמדומה שלא יוכל, וזאת משום דמה בכך שהדין משוכנע, אין זה מחייב את הבעל"ד דין, וא"כ אף ב' עדים מה בכך שהדין מאמין לפיכך כשהבעל"ד לא מאמין להם.

וכאן יאירו דברי הרמב"ם שזה לא נאמנות של העדים, אלא נצטוונו לחתוך הדין על פיהם, הדין הוא כשסיפור שהם אומרים כך נחתך הדין, בלי שום ענין של נאמנות.

ובאמת שההגיון הוא שהעדים לא יהיו נאמנים, וכדברי הגמ' (בב"מ לו) לגבי שבועה את מהימנת לי בשבועה היאך לא מהימן לי בשבועה, וכך נומר לגבי עדים שהבעל"ד לא מאמין להם, ונאמנות זה ענין והחלטה של כל אחד ואחד, ולכן מוכרח שזה דין לפסוק הדין על פיהם.

והיוצא מכל הנ"ל דנתהפכה הקערה על פיה שבעל דין נאמן והעדים אין נאמנים, וכעת הגיע זמן הפיריעון לבאר את ענין הנאמנות של בעל דין שזה

המשך בעמוד 3

ויקח קרח (ז', ז'). המתבונן בפסוקי פרשתנו, פרשת קרח, יראה לנכון כיצד קבוצת קרח והעומד בראשם דיברו כל עת המחלוקת גבוהה גבוהה. כלפי חוץ, התמקדה טענתם ברוממות בני ישראל כולם ועל כך ש"כל העדה כולם קדושים" וכולם כאחד זכאים להשפעות מיוחדות, ללא יוצא מן הכלל. קרח ועדתו ציפצפו בלשונם "לשם שמים" בכל מהלך המחלוקת, ושיכנעו בדבריהם אנשי שם ודעת רבים.

מסופר על אחד מגדולי האדמור"ם זצ"ל, שאמר: אל תחשבו שהיה קל שלא להכריע ולעמוד לצידו של קרח. היה זה נסיון קשה עד מאד. כי אכן כן, גם לאחר מיתתם של אנשי המחלוקת, באו בני ישראל בטענה למשה ואהרן "אתם המיתם את עם ה'", גם בסיימה של המחלוקת עדיין הנסיון הקשה לא הסתיים, בגלל התחושה שהחולקים כיוונו כביכול לשם שמים, ועדת ישראל התלוננו מדוע הם מתו. ואולם העידה התורה והעידו חז"ל שכל כוונתם הפנימית של קרח ועדתו הייתה לשם כבוד ושררה ולא לשם שמים ולמען כבוד ה'.

בימינו אנו, אין צורך אפילו לדמות את בעלי המחלוקות השונים לעדת קרח, ולו מהסיבה הפשוטה שכיום אנו מצויים בתקופה כה חיצונית ומסואבת, עד שבעלי המחלוקת אינם רואים לנכון אפילו להסתתר תחת ה"לשם שמים". כמעט בגלוי ובאופן מוצהר אומר כל בעל מחלוקת: "אני אמלוח", וכד', בשפה ברורה וחדה. או שאומר הוא "אין רצוני שתהיה שררה כלשהיא בידו של השני, ולו בשל כך שאינו עושה רצוני" וכד'. ולמרות כך, שכולם יודעים שרוב המחלוקות שבימינו אין כוונות עמוקות של כבוד ה' וכבוד התורה"ק, רק אצל השרידים אשר ה' קורא אליהם. עדיין אנו צריכים חיזוק רב ומשמעותי לכל ניסוח אחר כל רוח מחלוקת, וכל העבירות העולות ממנה, שנאת אחים ולשה"ר, רכילות וכעס ויתר המידות המגוננות.

בימים אלו רודפי התורה מימין ומשמאל, תועי הדרך, שאינם מבחינים ו/או אינם רוצים להבין את ערכה של לימוד התורה הקדושה, רודפים את לומדי התורה בצורה המזכירה משטרים אפלים, כשהם מצטדקים בצביונות ותוהים כל העת באוזנינו: "מה יקרה אם כולם יעסקו בתורה וילמדו בישיבות ובכוללים? מי ישמור על גבולות הארץ וכיצד תתפתח הכלכלה?" כאשר בכך הם מגבירים את הקיטוב והמחלוקת בתוך יושבי הארץ. יחד עם זאת ראינו השבוע את הביטחון המעורער, כאשר שום דבר אינו צפוי, ואף נשיא ארה"ב מביע התנגדות למהלכים כאלו ואחרים האמורים לכאורה להחזיר את הביטחון כאן. בימים כאלו עלינו לשנן לעצמנו שאין לנו להתייחס כלל לטענותיהם והבליהם השקריים, אלא לשום אל לייבנו כי כל הרדיפות על יושבי ארץ הקודש וכל האנטישמיות המתגברת בעולם, היא תוצאה של מעשי הרדיפה כנגד לומדי התורה ובבואה מדוייקת שלהם.

בענין זה, עם ההפוגה (הזמנית, ככל הנראה), במלחמה עם איראן, שרק בניסי ניסים, לא היו נפגעים, יש לדעת את ההבנה האמיתית של דעת תורתנו הקדושה ולא

ללכת אחר הבנת הרוחב. כאשר נשיא ארה"ב שהגדרה ע"י גדולי הדורות 'מלכות של חסד' שכל מי מחשב שרק טובת ארץ ישראל בראש מעייניו, נוכח לדעת שיש לו אינטרסים משלו, ולא מן הנמנע שיכול גם להיגרר לעימות עם מדינת ישראל ומי ידע מה יהיה ההמשך, עלינו לשנן לעצמנו את דעת תורתנו הקדושה אשר באה לידי ביטוי בשיחותיו, במאמריו ובהגיונותיו של רבנו הגדול מרן בעל "אבי עזרי" ז"ע, אשר תורת דעתו העמוקה והאמיתית והגיונות רוחו מאירה את דרכנו ומיישרת את השקפתנו.

וכך אמר מרן הגראמ"מ שך זיע"א בשנת התש"מ (מכתבים ומאמרים ח"א ט"ו): "חייבים אנו לעורר בקרבנו את האמת המסורה, כי קיום עם ישראל אינו קשור בקיום מדינת ישראל, אבל קיום מדינת ישראל תלוי בקיום עם ישראל, וכו'. ואף אם נמצא דבר אשר נראה כמועיל ומטיב למדינת ישראל, אך מי ידע מהו הטוב לקיום עם ישראל? בהתגרות עם ארה"ב אנו מכניסים את יהדות אמריקה בעימות עם הממשל האמריקאי, ומי ידע איזה מחיר עוד נצטרך לשלם על התגרות זו".

ובענין "חוק הגולן" שניסו לחוקק באותם הימים, ולספח את הגולן למדינה, אמר מרן רשכבה"ג ז"ע, ואלו דבריו הקדושים: "דעו כי ראש הממשלה מכריז ואומר ששלושת אלפים ושבע מאות שנה יכולנו להתקיים בלא "מזכר ההבנה האיסטורטי" עם אמריקה. והרי תשובתו בצידו: כי אלפים שנה חיינו בלא "חוק הגולן", ובלא הגולן כלל, ואף הלאה נוכל לחיות בלא חוק זה. ואם אינך רואה לאלתר את התגובה על חקיקת החוק, דע כי בן אדם אתה ואי אתה יודע מה עתיד להיות בעוד עשרים שנה. ודע עוד, כי כל האומות אחד הם, וגם הטובים שבהם אינם מחבבים את היהודים. וכשם שגרמניה העמידה היטלר שכזה, אף שאר אומות העולם יכולים להוציא כמהו מתוכם. ומשער אני בעצמי, כי באותו רגע שראש הממשלה הגיש את "חוק הגולן", נשיא ארה"ב חשב לעצמו: "יכול אני להטיל אמברו על היצוא, אפילו על שבוע-שבועיים, וכל אותה מדינה אבודת..."

ומסיף מרן ז"ע: "כלל גדול נקוט בידינו - 'על כל גל וגל נענעתי לו בראשי'". אסור לנו להתגרות באומות העולם. לנו יש דרך משלנו, דרך התורה המסורה לנו מדור דור. וזאת ידע היהודי בכל הדורות, כי לעת הוכרח לרקוד לפני הפריץ ריקוד "מה פית", הרי שבליבו פנימה היהודי המשוועד להקב"ה היה מלא לעג וקלס לאותו גוי פריץ, אלא שלצורך ביתו בעוד ריחים בצווארו, הוצרך לרקוד לפני הפריץ, למען לא יקפח את פרנסתו. אך היום לאבוננו, כואב הלב כי אף תלמידי חכמים, רבנים, וכו', אינם חדורים בהבנה תורנית פשוטה זו, ע"כ דבריו.

נתדבק בתורה וטהרת השקפתה, נהדר במצוות ואזי נזכה למעלה האמיתית של "כולם קדושים". וה' הטוב שישפיע עלינו רוח ממרום, לאחוז בעץ החיים ולחוש שרק "משה" אמת ותורתו אמת". ישנה אמת אחת בעולם, והיא דרך התורה והמצוות, עמל התורה וטהרת הלב, קדושה ויראת שמים וכשנלך בדרך זו ניצל מכל הצרות מבית ומחוץ, ונזכה לראות פני משיחנו במהרה בקרוב.

שבת שלום

בהכנסו לנועם עול תו"מ

הרב דוד גוטסדינר ומש' ובנם הבח' נתנאל שיחי' העליה לתורה וקידושא רבא יתקיימו איה' בביתח"כ חניכי השיבות - רבי טרפן, תחילת התפילה: 8:15

הרב אברהם פביאן ומש' ובנם הבח' משה שיחי'

באירוסי הבן

הרב בצלאל פריינר ומש' ובנם החתן יהונתן שיחי'

הרב אליהו שלזינגר ומש' ובנם החתן יעקב שיחי'

באירוסי הבת

הרב רפאל יגודיוב ומש'

הרב יצחק גל יעבץ ומש'

הרב גלעד שלמה רותם ומש'

בנישואי הבן

הרב חגי בירינברג ומש' ובנם החתן דוד שיחי'

הרב חיים ברגר ומש'

ובנם החתן דוד שיחי'

הרב אריאל צויבל ומש'

ובנם החתן נתן צבי שיחי'

בנישואי הבת

הרב צבי אורליק ומש'

הרב יצחק ביר ומש'

הרב מרדכי ברונר ומש'

הרב יעקב גבירץ ומש'

הרב איתן גברא ומש'

הרב יהושע גוטפריד ומש'

הרב משה יהושע יוטקובסקי ומש'

הרב מנחם יונגרייז ומש'

הרב יחיאל רוטלוי ומש'

הרב בועז רייס ומש'

בנישואי הבת-הנכדה

הרב אביחי בן ססי ומש'

ראב"ו הרב יצחק בן ססי ומש'

אורח חיים

פתיחת ברז בשבת ע"ג סמרטוט או ספוג המונחים בכיור

לכבוד הרה"ג רבי שליט"א

מח"ס

שלום וברכה וכ"ט כ"א וזכאוי

(א) בענין שאלתך שמצוי לפעמים ששוכחים בכיור סמרטוט או ספוג קודם שבת, ואסור להוציאן משם משום שהוא סוחט את המים בהוצאתו, [עיי' בשו"ע סימן ש"ב סעיף י"ז ספוג אין מקנחין בו אלא א"כ יש לו בית אחיזה גזירה 'שמא יסחוט', וע"ש במ"ב ס"ק מ"ח שכתב בשם הגר"א שצ"ל 'משום סחיטה', הוא אמרין בגמ' דפסיק רישא הוא משום שא"ל שלא יסחוט כשאוחזו באצבעותיו בלי עור בית אחיזה, וא"כ א"ל כלל להרימו אם אין לו בית אחיזה, וע"ש בסעיף י"ח], וכשנוטלים ידים בכיור ופותחים את הברז נשרה הספוג או הסמרטוט במים, ויש לדון אם חייבין להמנע משום כך מלפתוח את הברז שיש בזה חשש ליבון בשבת. ואף שכבר יש בסמרטוט ובספוג הרבה מים, אסור לכאורה להוסיף ע"ז מים נוספים, עיי' במ"ב סימן ש"ב ס"ק נ"ה שכתב, דלפי המבואר בסעיפים אלו דבגד שיש בו לכלוך לכו"ע שרייתו זהו כיבוסו, צריך לזהר שלא לשפוך שום מים לתוך כלי ששרויים בו בגדים לכבסו, אם לא שהמי משרה עולים מכבר על הבגדים מסתברא דמות, ע"כ. וכאן בסמרטוט או בספוג אין כ"כ הרבה מים ולא על כולו, ובפרט שהם מתנקים כ"פ יותר ע"י ריבוי המים הנשפכים עליהם, ויש לדעת מה הדרך הנכונה לעשות.

ליבון בספוג העשוי מניילון

(ב) והנה בבגד העשוי מניילון יש להסתפק אם דינו כעור שמותר לשפוך עליו מים, כנפסק בשו"ע סימן ש"ב סעיף ט' דמותר ליתן מים ע"ג מנעל לשכשכו אבל לא לכבסו, ועיי' במ"ב ס"ק ל"ט אות ב' דשייך ליבון בעורות הרכין, ו"א דאף בקשין, אך יש חילוק בין עורות לבגד, דבעורות לא מיקרי כיבוס עד שיהיה כיבוס גמור, ובבגדים קיי"ל דשרייתן במים זו היא כיבוס וחייב משום מכבס, ועיי' שם בבה"ל ד"ה אסור. ולכאורה ה"ה בספוג העשוי מסיני ניילון וסופג לתוכו המים יהיה אסור לשרותו משום כיבוס [ואולי יש לחלק קצת]. ועיי' בברית עולם הלכות מלבן ס"ק ל"ו, ובאז נדברו ח"ז סימן ל"ג שצידד להקל ע"ש, אבל בשבת הלוי ח"ה סימן ל"ז לגבי בגד הארוג מניילון החמיר בזה דינו כבגד, ושאינו עור שרק אחר זמן ממושך חוזר המים לתוך העור, משא"כ בגד כזה שהוא ארוג כרגיל שייך סחיטה גמורה מה"ת, ושרייתו זהו כיבוס ע"ש.

שרייתו זהו כיבוסו

(ג) והנה נפסק בטור ושו"ע סי' ש"ב, דשריית בגד היא בכלל כיבוס שאסור משום מלבן כמבואר ברמב"ם הלכות שבת פ"ט הלכה י"א, [ועיי' בשו"ת אבנ"ז סימן קס"ה שהביא שזה מחלוקת ראשונים, ולהרמב"ם זה תולדה. ובכלכלת שבת סי' י"ג כתב שהוא בכלל אב של מלבן, ובמג"א ש"ב ס"ק כ"ז ומ"ב ס"ק ל"ט כתבו שהוא תולדת מלבן], ועיי' מ"ב שם שהביא דיש אומרים דדוקא כשיש איזה דבר לכלוך על הבגד אסור, דהשרייה מעבירה את הלכלוך, אבל אם אין שם לכלוך ואפילו הושחר מחמת לבישה לא מיקרי כיבוס ע"י שריה לבד וכו', ו"א דאפילו אין עליהם לכלוך כלל אמרין דשרייתן זהו כיבוס, וברמ"א סעיף ט' הביא שתי הדעות, וכתב במ"ב ס"ק מ"ח שיש לחוש להחמיר בשל תורה גם בבגד שאין עליו לכלוך שאסור לשרות. עוד כתב המ"ב שם, י"א שאם היו המים מרובין אפילו כשהוא דרך לכלוך אמרין שרייתן זהו כיבוס ע"ש, וכ"ז באופן שאינו מתכוון לכבסו או ללבוש.

והנה כאן לרוב הסמרטוט או הספוג הם מלכלכים, והשריה במים מנקה אותם מהלכלוך שעליהם, ואפשר להשתמש בו אח"כ, ובזה לכו"ע אמרין שרייתן זהו כיבוס, ואף אם אינו מנקה ע"ז לגמרי את הסמרטוט והספוג, ואינו מקפיד להוציא את כל מימיו, אבל ודאי מקפיד לנקותו ולהוריד את הלכלוך והמים עד כמה שאפשר וגם ניקוי חלקי אסור משום מלבן.

וכשרוץ ידי מעל הסמרטוט, עיי' בבה"ל שם ד"ה שאין שהביא מהפרמ"ג והעו"ת דבבגד מלוכלך אסור אפילו דרך לכלוך, וכתב בה"ל ולענ"ד לא בריא הדבר ד"ל דרך לכלוך לכו"ע שרי ע"ש,

וא"כ באופן זה יש צד להקל, אמנם ע"ש במ"ב ס"ק נ"ג וס"ק נ"ה שמצדד להחמיר, ובבה"ל שם ד"ה דלא, לגבי רחיצת תינוק ביו"ט שהדרך להניח מתחתיו בגד (חיתול) כשרוחצים אותו, דיש מקום להתיר עבורו, שזה מדרבנן וכו' ואסור בבגד מלוכלך מכמה טעמים, ומתיר להשתמש במים. אמנם אפשר דכאן רוצה להשתמש בו שוב.

שרייה בסמרטוט נקי

(ד) ואף אם הסמרטוט נקי, עדיין תלוי במחלוקת הפוסקים שהבאנו לעיל אם אמרין בזה שרייתן זהו כיבוס, וכתב במ"ב ס"ק מ"ח שהבאנו לעיל דיש להחמיר בזה שהוא איסור תורה, ועיי' בבה"ל סעיף י' ד"ה דלא, לגבי הכנסת חיתולים ביו"ט באמבטיה שרוחצים שם התינוק שא"ל לרחוץ את הקטן בלי זה, שמצרף בזה כמה סברות כדי להתיר את הכנסת החיתולים במים, שיהיו החיתולים נקיים ואז יש דעה אחת הסוברת דאין בזה כיבוס, ואפילו אם נאסור גם בנקיים אפשר שהרחיצה הזו חשיב דרך לכלוך, ואפילו א"ז דרך לכלוך הרי אינו רוצה לרוחצם והוי מלאכה שא"צ לגופה דאינו אסור לכמה פוסקים רק מדרבנן, ותינוק זה הוי כחולה שאין בו סכנה דיש להתיר איסור דרבנן בשבילו וכו' ע"ש, אבל בלי זה לא רצה הבה"ל להתיר בחיתולים נקיים. [ובאמת יש לדון בסברת הדבר, שהרי אין מועיל בהכנסת החיתולים במים כלום לליבון הבגד שהוא נקי לגמרי, ומנין דאמרין בזה שרייתו זהו כיבוס, דפשטות הוא רק כשאינו מלוכלך אבל לא כשהוא נקי לגמרי ולא מוסיף כלום לליבון הבגד, ואיך שייך לאוסרו משום ליבון, ובפרט בזמנינו שבגדים שהם נקיים לאחר כיבוס במכונה בחומרי כביסה אי"צ כלל לעוד ניקוי במים, ועיי' מג"א ס"ק כ"ז]. ונראה מכאן דיש להחמיר ברחיצה סתם אף בבגד נקי, כ"ש בספוג או בגד שרוצה להשתמש בזה אח"כ, וא"כ אין לפתוח את הברז כשע"ז יפלו מים על הסמרטוט ויתלבן אף כשאינו מתכוון לנקותו, וצריך להוציאו מהכיור קודם שישתמש שם במים.

איסור טלטול הסמרטוט הרטוב מחשש שמא יסחוט

(ה) והנה מצאנו בכמה מקומות גזירה שלא לטלטל בגד רטוב שמא יבוא לסחוט, עיי' ברמ"א סימן ש"ב סעיף ט' שלא יתן מים מרובים על בגד שמא יסחוט, ועיי' כן בסעיף י"ב דאסור לנגב כוס שהיה בו מים או יין במפה משום דאית לידי סחיטה, ובסימן ש"כ סעיף ט"ו דאסור לפרוס סדר ע"פ החבית וליתן ע"ג הכלי שדולים בו שמא יבוא לידי סחיטה, וכן אסור לטלטל בגדים השרויים במים מרובים שמא יבוא לידי סחיטה, כמבואר ברמ"א ש"א סעיף מ"ו שאסור לילך בשבת במקום שיוכל להחליק ולפול במים שמא יבוא לידי סחיטה. וא"כ לכא' יש לאסור את טלטול הסמרטוט בגלל חשש סחיטה שאסורה משום מלבן אפילו כשאין צריך למים שיוצאים ממנו. [וכשהוא צריך למים היוצאים אסור גם משום דש, עיי' בבה"ל סימן ש"כ סעיף י"ח ד"ה יש ביאור הענין].

בדבר שאין מקפיד על מימיו

(ו) אמנם לכאורה נראה דאעפ"כ מותר בנד"ד להוציא את הסמרטוט או הספוג מהכיור, על פי מש"כ המג"א בסי' ש"ב ס"ק כ"ז והמ"ב ס"ק מ"ז, דאם הוא דבר שאין מקפיד על מימיו ומניחו כמה זמן עם המים לא גזרין שמא יסחוט, כמש"כ בסימן ש"א סעיף מ"ו, ובמ"ב סי' ש"א ס"ק קע"ב כתב על הרמ"א שם דדוקא כשמקפיד על מימיו אסור, אבל המטליות ששרויים תמיד במים אין לחוש ומותר בטלטול. ומקור הדבר הוא בספר יראים, הביאו בא"ר אות פ"א שכתב, אבל דבר שאין אדם מקפיד על מימיו כגון דבר שעשוי להיות שרוי במים לעולם לא גזרין [ומותר בטילטול], וכ"כ בפרמ"ג מש"ז אות כ"ט ע"ש, והיינו דכיון שלא איכפת ליה שיש מים במטלית ואין רוצה לסוחטה, מותר לטלטלה ולא גזרו בזה שמא יסחוט. וצ"ב אם המטליות שלנו יש להם ההיתר ששרוי תמיד במים, דהרי מקפידים אם יש בהם מים, דהדרך הוא לסחוט כ"פ את המטלית מהמים כדי לנקות בה או לספוג בה מים אחרים שנשפכו וכו"ב, משא"כ במטלית שדברו הפוסקים הנ"ל שנמצאת כל הזמן במים ואין רגילין לסוחטה.

המשך א"ה בגליון הבא

שיהיה נאמן, ונראה דעדים שהם חיצונים לסיפור ואין חייבים להאמין להם, אבל הבעל דין הוא טוען שכן ידוע לו ונאמן כלפי עצמו, ולכן לא ניתן להוציא ממנו.

והשתא נבאר הא דבטרוד בפעליו נחשב שמא, מכיון שמתיר לעצמו לשקר, אף ידוע שהוא לא ראי, ושוב אין כאן נאמנות אף כלפי עצמו, וע"ז כתבו התוס' שם דמועיל מיגו שהוא דובר אמת שאכן לא היה טרוד ואומר בידיעה ברורה שפרע. ושוב משתלב ענין מיגו לטענה, דבשניהם באנו מצד נאמנות.

ושוב ראיתי שכן כתב בספר נתיב בינה בכמה מקומות (רפ"ש בקרוב למחבר שליט"א) דאדם נאמן על שלו בטענות, ובכן ביאר הא דסוברים דלא אמרינן מיגו להוציא, שהטעם בכך שכל שזה להחזיק די שנאמן כלפי עצמו, אבל כל שזה להוציא זה נקרא כלפי אחרים ולכן אינו נאמן. ולסוברים שאמרינן מיגו להוציא ניתן לומר שהכוונה שלא ע"פ להוציא אותו מדיני הממון כל שיש כאן אדם הנראה שהוא הדובר אמת, אף שהבעל דין לא צריך להאמין.

בריש פרק כל הנשבעין ס"ד שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ונטולין, והוצרכו לפסוק שנשבעין ונפטרינן, והקשה הגר"ש מה ס"ד שיוציאו ממון (למשל במזדה במקצת) ע"פ שבועה בלא ראייה הרי על פי שנים עדים יקום דבר. ולנתבאר יש נאמנות מיוחדת של הבעל דין וכל שנשבע ס"ד שיהיה נאמן דזה יותר נאמנות כלפי עצמו וממילא ס"ד דלא ניתן לסלקו מהממון ואף שזה להוציא יהיה נאמן. ובזה נתבאר ענין ברי ושמה שזה ענין של נאמנות כלפי עצמו ואף דברי הרמב"ן בריש הדברים שמועיל ברי

ויקח קרח (טז, א)

"ויקח קרח - שלקח מקח רע לעצמו" (סנהדרין קט:).

כתב בעל ה"הפלאה" ב"פנים יפות": יש לפרש על פי דברי התרגום "ויקח - ואתפלג", שהוא לשון מחלוקת, וכמו שאמרו חז"ל באבות (ה, יז): "איזויה מחלוקת שאינה לשם שמים - זו מחלוקת קרח ועדתו".

והנה משה רבנו אמר (דברים ל, טו, יט): "ראה נתתי לפניך את החיים ואת המות ואת הרע... החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים". וקרח בחר ברע שהוא המוות, ורמז לדבר: "קרח רע" - בגימטריה "מחלוקת". ולא בחר ב"קרח וחיים" - שהוא כמספר "שלוש", ועל כן גרס לעצמו מיתה.

ודתן ואבירים בני אליאב ואן בן פלת בן ראובן (טז, א)

מדוע הזכיר הייחוס לראובן? פירש מהר"א צונץ ב"מלוא העומר": ראובן היה הבכור והיה ראוי לכהונה ומלכות, אלא שנדחה מכיוון שבלבל יצועי אביו, וכפי שאמר יעקב אבינו (בראשית מט, ג): "יתר שאת ויתר עז". ואף שאמרו בגמרא (שבת נה:) "כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה", סוף סוף היתה עליו איזו טענה שבעטיה איבד את הכהונה והמלכות.

והנה חז"ל דרשו (סנהדרין קי:) על הפסוק (במדבר יא, י) "וישמע משה ויפול על פניו", שחשדוהו בעבירה. וזו היתה טענתם כלפיו: הרי אנו בני ראובן אשר נדחה מהכהונה והמלכות בשל פגם כלשהוא במעשיו, ואם כן גם אתם אינכם ראויים לכהונה ומלכות בשל מעשיכם.

העיני אנשים ההם תנקר (טז, יד)

מובא ב"חמדת אליהו": יתכן לפרש כי דתן ואבירים באו לומר שאין להם נגיעה להיות כהנים גדולים, ולפיכך אפילו אם יהיו בעלי מומים גם ימשיכו במחלוקתם. ונקטו ניקור עינים, שזהו מחסור אבר, שהוא המום הגדול ביותר.

פרשת השבוע

ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה (טז, ל)

"ואם בריאה - חדשה. יברא ה' - להמית אותם במיתה שלא מת בה אדם עד הנה" (רש"י).

לכאורה מה הוסיף רש"י בבאורו על הפסוק?

אומר המהר"ל ב"גור אריה": רש"י התקשה מהו לשון "ואם בריאה יברא ה'", הרי בכל יום ורא הקב"ה בריאות, כאמור: "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". לפיכך פירש כי הכוונה "בריאה חדשה", היינו בריאה שלא היתה עד היום. ומה צורך היה בבריאה חדשה? לכן הוסיף רש"י ואמר: "להמית אותם במיתה שלא מת בה אדם עד הנה", כדי שידעו שהאנשים ניאצו את ה'.

ותפתח הארץ את פיה ותבלע... ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש (טז, לב)

מדוע בלעה הארץ גם את רכושם של קרח ועדתו?

אומר על כך רבי יהונתן אייבשיץ: שורש גאוונות וחוצפתו של קרח היה בשל עושרו, ומקור העושר היה מאוצר ומטמון גדול של כסף וזהב שהטמין יוסף בקרקע ונתגלה לקרח (כפי שמבואר במסכת פסחים קט:), נמצא שטמון זה היה שורש כל הרע.

אם כן על הארץ לתקן את אשר קלקלה ועליה לקחת את המטמון חזרה, לפיכך נבלע כל הרכוש.

והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויוצא פרח ויצץ ויגמול שקדים (יז, כג)

לכאורה לשם מה היה צריך לכתוב "ויוצא פרח" מאחר שכתב כבר בתחילה "והנה פרח"?

כתב רבינו אפרים: נראה לפרש כי היה חשש פן יאמרו בלבם שמא פרח מטה אחר, ומשה רבינו

לקחו וכתב עליו את שמו של אהרן, ואילו מטוה של אהרן ועודנו שם ללא פרחים ושקדים. ידע הקב"ה מה שבלבם ולכן עשה נס בתוך נס - לא רק ש"פרח מטה אהרן" קודם לכן, אלא בשעה שהוציאו להארותו לעיני העם "ויוצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים" לעיניהם, בעודם עומדים ורואים לנגד עיניהם כיצד הוא מוציא פרח נוסף וגומל שקדים.

ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי לכל קדשי בני ישראל (יח, ח)

כתב ה"אבני מילואים" (ש"ת סי' יח): אפילו לדעת הסוברים ש'אין מבטלים איסור לכתחילה' הוא רק מדרבנן, מכל מקום לבטל תרומה בחולין יהיה אסור מדאורייתא לכולי עלמא, משום שאנו מזהירים על התרומה שלא נפסידנה, כאמור "משמרת תרומתי" וכדברי המשנה במסכת תרומות (פרק ח'), ומן התורה היא צריכה שימור. וכאשר מבטל תרומה ברוב חולין הרי נהפך האיסור להיות והופך להיות מ'תרומה' ל'חולין', והרי זה מאבד תרומה בידיים, והתורה אמרה "משמרת תרומתי".

והנה במסכת חולין (צח). בסוגיית "זרוע בשלה" [כאשר מבטלים את ה'איל נזיר', האיל עצמו נאכל לישראל ואילו הזרוע היא מתנות כהונה, אף שטעם הזרוע נמצא בכל הבשר], מבואר שם שהוא דין מיוחד, שהרי בכל התורה אין מבטלים איסור לכתחילה ואילו כאן זה הותר. ולכאורה לפי אותם הפוסקים הסוברים ש'אין מבטלים איסור לכתחילה' הוא רק איסור דרבנן, אם כן מה צורך לחדש דין זה?

ברם לפי האמור לעיל יובן, שהרי הזרוע בשלה היא מתנות כהונה, והרי היא כמו תרומה שאסור לאבדה בידיים ולבטלה ברוב חולין, כדי שלא יפסידנה, ולכן צריך חידוש מיוחד שמותר לבטלה לכתחילה.

מעשיהם של צדיקים

האי תנא ירושלמי הוא

רבי מאיר מארים שאפיט צ"ל

ואף שהיה רבי אייזל ידוע בחריפותו, ובהערותיו הבקורתיות אפילו על גדולים וטובים, שינה את טעמו ביחס לרבי מאיר מארים, ולא נתקרה דעתו עד שקרא עליו "האי תנא ירושלמי הוא", כלשון הגמרא.

בספר "דרש אב" שחיבר רבי אברהם אהרן יודלביץ אב"ד קפולאי, והוא בן אחותו של רבי מאיר מארים, מסופר (חלק חמישי, עמ' פ"ט) כדלהלן: כשהופיע בדפוס פעם ראשונה ספרו של רבי אייזל חריף "נועם ירושלמי", כתב רבי מאיר מארים של בנו רבי אהרן

יהושע שאפיט, שהיה אז סמוך אל שולחן חמיו בסלונים, לרכוש עבודתו את הספר. הלך רבי אהרן יהושע אצל רב העיר, הוא רבי אייזל, וקנה מידו את החיבור ושילם בעדו על אתר כפי שהשית עליו ג' רובלים כסף. כשעזב את ביתו, נזכר רבי אייזל שהאברך הקונה הוא בעל פנים מוכרות, וקרוב לוודאי שהוא בנו של הרב הקובריני. ניגש מהרה אל החלון וקרא אחריו שישבו אליו: "האם מר בנו של רבי מארים?" והשיבו בחיוב. "ובכן, אמרו נא, האם רכשתם את הספר לצורך עצמכם או עבור אבא? הודו לו רבי אהרן יהושע כי בשביל אביו קנה. מיד נזדעק רבי אייזל ויקרא: "הב לי, איפא, את הספר בחזרה וטול מיד את שלושת הרובלים... אני לא חיברתי את הספר בשביל אדם גדול כדוגמת אביך... אין הוא זקוק לחיבור שלי...". אולם רבי אהרן יהושע משך בכתפיו וענה: "צר לי שלא אוכל לעשות חפצו, הספר הוא כעת שלי, ואינני מתעסק במכירת ספרים..." וזכרנו רבי אייזל שהספר לא ישוב אליו הוסיף והפציר בו: "במטותא, כתבו לאבא שאינני רוצה כי יענין בספרי כלל... לא למענו עשיתיו..."

גאוונות של בעל ה"ניר" לירושלמי היתה בלולה בצדקותו, ועם שבא לחדש ולפרש, איננו מחליט בנקל כי דרכו זו הדרך האמיתית, אלא מצביע על כמה וכמה אפשרויות של פירושים שונים, מבלי להחליט איזהו הנכון, כדבריו בהקדמה גם איננו מדגל על "אותן המקומות אשר לא עלתה בידי להבינן, ואעיר מה שיש בהן מקושי ההבנה, ואניח ביאורן למי שיזכה לעמוד עליהן". מעלה זו, כאחרות, עשו את הספר

כספרם של למדנים וגאוני, שמצאו את כל דבריו קילודין לעיניים - אם כי עמקותו ומקורותיו של הפירוש, וכן לשונו המורכבת והקצרה, אינם שווים לכל נפש. הרב סורסקי מספר כי דרכו המיוחדת התבטאה בשיחות בעל-פה כמו בתורתו שבכתב. מספרים: פעם אחת ישב הגאון רבי אייזל חריף צ"ל, גאב"ד סלונים, במסיבת גדולי הדור והרמ"מ בתוכם, כשהוא חוזר לפניניהם מחידושו בירושלמי והם מפליגים ביוכח הלכתי סוער. רבי מאיר מארים,

שישב לימינו של רבי אייזל, היה אולי היחיד מכל הנוכחים שלא התערב ביוכחו. הוא התעטף בשתיקה, אך מדי פעם כשציטט רבי אייזל שורה או שתיים מגרסת הירושלמי, מזמזם לעבר חרישית ניגון גמרא שונה, כמי שמתכוין לומר: הפשט הוא שונה לחלוטין, במקום ניגון של קושיא יש להטעים את הדברים בניגון של אתנחתא, של תנא דמסייע לך, או תיוצץ, וכן להיפך.

לפתע נזדעק הגאון רבי אייזל והיסה את כל הנוכחים: מה לכם מסלסלין בדברי, הלא רבי מארים ב"פיוסם קל" סתר את כל הבנין שלי... ויחזיקו כלם ב"פיוסם קל" סתר את כל הבנין שלי...

מתולדותיו

הגאון רבי מאיר מארים שאפיט צ"ל נולד בשנת תק"ס ב'עיר' בעיירה מוש שליך ברנובויץ למשפחה של חסידים לכוביץ.

בהיותו פחות מגיל עשרים הוכתר כרב בקהילת מייטשעט והיה מצעירי הרבנים בכל הדורות.

אחר מכן שימש כרב בווישניוזה וביאקובשטאט (שבליטא) ובסוף ימיו כיהן כאב"ד קובריץ.

חיבר את ספרו "ניר" על הירושלמי אך הוא נדפס רק לאחר פטירתו.

נפטר ביום 'במור חשון תרל"ג.

להולדת הבן-הנכד

הרב יאיר גרף ומש' וחמיו הרב יעקב הולצר ומש' השלום זכר יתקיים א"ה בליל ש"ק ברח' אבן גבירחל 9

הרב מרדכי מאיר ומש' ואביו הרב יוסף שלמה מאיר ומש' וחמיו הרב אריה גרינברג ומש' השלום זכר יתקיים א"ה בליל ש"ק ברח' יהודה הנשיא 61 (עד 12:00)

הרב מאיר מוריאל ומש' וחמיו הרב אפרים שינהוט ומש'

הרב מרדכי שטרן ומש' ואביו הרב יחזקאל שטרן ומש' השלום זכר יתקיים א"ה בליל ש"ק בבית-ב' "דגל התורה"

להולדת הבת-הנכדה

הרב אהרן זילברברג ומש' וחמיו הרב שמואל אידלמן ומש'

הרב יונתן שלמה ומש' וחמיו הרב דניאל ישכרוב ומש'

נושאים בהלכה

הרה"ג רבי איתן גברא
ר"מ ישיבת "אוהל תורה" י-ם

גדר ברכת הגפן בכוס של ברכה.

רבותינו הראשונים חקרו בגדר ברכת 'בורא פרי הגפן' בכוס של ברכה הנאמרת עם ברכת המצוה, האם תיקונה כחלק מברכת המצוה שטעונה כוס ובאמת אין חיוב לשתות את היין מעיקר הדין אלא רק כדי שלא יאחזקו שברכת הגפן היתה שלא לצורך, או שהיא נחשבת כברכת הנהנין דכיון שבמברך על כוס יין לשתותו לפיכך צריך לברך בפנה"ג שהרי אסור להנות מהעוה"ז בלא ברכה,

ושורש הנידון תלוי בשאלה במה מתקיים עיקר הדין ומה עצם הענין של כוס יין בשעת ברכה, דאי נימא שברכת הגפן היא ברכת המצוות א"כ מבואר שעיקר הדין מתקיים בעצם אחיזת הכוס בשעת הברכות, מיהו אם היא נאמרת כברכת הנהנין א"כ השתיה מחוייבת מחמת עצם הברכה ומשמע שהמצוה מתקיימת בעצם שתיית היין אחר אמירת הברכות.

והנה בכוס של ברכה קי"ל (עירובין מ:): דהמברך צריך שיטעום מן היין, ונתבאר שם בסוגיא דאין צריך דוקא שהמברך ישתה אלא אף אדם אחר ששמע הברכה, דהתם בעינן למימר דברכת "שהחיינו" טעונה כוס, ומקשינן דביום הכיפורים אם יברך שהחיינו מקבל עליו קדושת היום וכיצד ישתה היין, ואינו יכול להניחו למוצאי יוה"כ דהא קי"ל שהמברך צריך לטעום, ומתריצין (בהו"א) שיתנו לקטן לשתותו, ע"כ,

ונחלקו שם הראשונים אי מיירי דוקא בקטן שהגיע לגיל חינוך מצות ברכות, דעת הראב"ן (שם פ"ג) דאפי' קטן ממש ולכן כתב לגבי יין של ברית מילה ביום הכיפורים שנותנים היין לתינוק הנימול משום שדין טעימה הוא רק משום גנאי לכוס ובנתינת היין לתינוק כבר ליכא גנאי, וכדבריו מפורש ברש"י (שם ד"ה ליתבה) וז"ל: דהאי שיטעום דקאמר לאו דוקא קאמר אמברך דהוא הדין כי שתי אחרינא דטעמא משום דגנאי הוא לכוס של ברכה שלא ינהה אדם ממנו לאלתר שתהה ברכת היין דבורא פרי הגפן שלא לצורך וכו', עכ"ל,

מאידך הרשב"א (שם ד"ה ליתבה) והריטב"א (ד"ה המברך) פירשו דמיירי בקטן שהגיע לגיל חינוך ברכות אך לא הגיע לגיל חינוך של עינוי ביוה"כ, אבל אסור ליתן לקטן הפחות מכך שהרי אינו יוצא בברכת הגפן ואם ישתה נמצא שברכת הגדול לבטלה, וז"ל הר"ן (בשו"ת סי' נב) שהמברך ונותן היין לתינוק הנימול הרי זו ברכה לבטלה

ולהלכה נחלקו השו"ע והרמ"א בברית מילה ביום הכיפורים (סי' תרכ"א ס"ג) דעת השו"ע דכיון שא"א לשתות לכן מברכין רק ברכת אשר קידש ידיד וכו' אך לא מברכין בורא פנה"ג, והרמ"א כתב שנוהגין לברך גם בפנה"ג ונותנין לתינוק הנימול, ועיי"ש במגן אברהם (סק"ג) שפירש שנחלקו במחלוקת הראשונים, ובביאור שורש המחלוקת ביאר בשו"ע הרב (או"ח סי' קצ) שזה תלוי בצדדי החקירה דלעיל, דלשיטת הרשב"א והריטב"א והר"ן חלק מהדין דכוס של ברכה היינו שתיית היין, וברכתו כברכת הנהנין ולכן הדין מתקיים רק כששותה מי שהוא בר חיובא וכך פסק השו"ע, אולם רש"י והראב"ן נקטו שעיקר התקנה היא אמירת הברכות על הכוס, ואף ברכת בפנה"ג היא חלק מהמצוה וכיון שכל דין השתיה הוא משום שלא יאחזקו גנאי לכוס לכן סגי שיתן אפי' לתינוק הנימול וכן פסק הרמ"א.

והאחרונים הקשו סתירה בדברי רש"י, דמחזיק גיסא נתבאר לעיל בדבריו (במס' עירובין) שברכת הגפן היא חלק מברכת המצוה, ואילו במס' ראש השנה (כט:) גבי בעיא דרבא בדין ברכת המוציא של מצה וברכת הגפן של קידוש היום האם כיון שהם חובה אף מי שיצא מוציא, וברש"י (שם ד"ה מהו) כתב וז"ל: ברכת המוציא וברכת היין מביעיא לן שאין באות אלא לפי שהמברך צריך שיטעום ואי אפשר ליהנות בלא ברכה וכו', עכ"ל, הרי שפירש גדר ברכת היין כברכת הנהנין, וצ"ע,

והנה בטור ובשו"ע (סי' רע"א סעיף יד) הובאה שיטת הגאונים דבקידוש בשבת אם המקדש לא טעם לא יצא, וכתב השו"ע דראוי לחוש לדבריהם, עיי"ש, והטור ביאר שלשיטתם יש חילוק בין כוס של קידוש לשאר דברים הטעונים כוס, דאף דנתבאר בגמ' בעירובין שהמברך יוצא בטעימת אחר, ה"מ בשאר ברכות הטעונות כוס רק מתקנת חז"ל שיהא כעין שירה על היין, מושא"כ בכוס של קידוש שהאדם יוצא בו יד"ח קידוש צריך המקדש בעצמו לשתות, והוסיף הט"ז (שם ס"ק יח) דמקור הדין של קידוש על היין אינו רק משום שירה אלא אסמכוהו רבנן אקרא ד"זכור את יום השבת לקדשו" - וזכורו על היין, וזה הטעם שכתב השו"ע שראוי לחוש לדבריהם, ואע"ג שהשו"ע פסק (סי' רע"א ס"ד) שיכול לקדש לאחרים אע"פ שאינו שותה מהיין משום שעצם ברכת הגפן היא חובת הקידוש, כבר תירץ בהג' דעק"א (שם) דמיירי באדם שכבר קידש לעצמו דככה"ג שמקדש רק עבור אחרים מודים אף הגאונים שאינו חייב לשתות.

ועפ"ז כתבו (עי' באשר לשלמה מועד סי' יז) ליישב הסתירה בדברי רש"י דבגמ' בעירובין מיירי בברכת שהחיינו על הכוס (וכן בברית מילה) ביום הכיפורים שהיא כשאר ברכות הטעונות כוס דבזה י"ל שכיון שאינו בא לצאת יד"ח א"כ גדר ברכת הגפן נתקנה כחלק מהמצוה ושתיית הכוס היא רק מטעם גנאי ולכן יכול להטעים לאחר אפי' לקטן, אולם במס' ר"ה מיירי בברכת הגפן של קידוש היום דבזה מודים רש"י וסיעתו ששתיית היין היא מעיקר הדין וממילא גדר הברכה היא ברכת הנהנין שאדם יוצא בה יד"ח קידוש.

ועיקר הנפק"מ למעשה הוא בקידוש היום בשבת שמברכים רק ברכת בפנה"ג, והובא בשם הגרי"ז מבריסק (מועדים וזמנים ח"ג סי' רמג) שיש להחמיר כשיטות שברכת היין היא ברכת הנהנין ולכן צריכים כל השומעים לטעום מהיין, משא"כ בקידוש הלילה א"ז לעיכובא משום שיש בה גם את ברכת 'מקדש השבת' שיוצאי בה, אכן בדברי המשנ"ב (סי' רע"א ס"ט) מבואר דהאי דאדם יכול לקדש ולהוציא אחרים בקידוש היום אפי' שאינו טועם היינו משום שברכת הגפן היא כברכת המצוות, וכן נקט החזו"א (הובא במעשה איש ח"ה עמ' צא) שמשו"ה אין דין שהשומעים יטעמו מהיין, אולם לדעת הגרי"ז א"ז סותר שאף שיש לה דין של ברכת המצוות שהרי מקיימים בזה מצות היום מ"מ ביסודה היא ברכת הנהנין,

ובשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ג סי' מה) נשאל מאדם שטעה וברך על כוס יין של קידוש ברכת 'שהכל' האם יצא יד"ח קידוש, וביאר שצדדי הספק כדלעיל שאם ברכת הגפן נתקנה כברכת המצוות א"כ יש מצוה לברך דוקא 'הגפן', אך אי נחשבת כברכת הנהנין הרי שבסתם שתיית יין נפסק בשו"ע (סי' ר"ו ס"א) שאם טעה וברך 'שהכל' יצא, ועיי"ש שמפלפל בדברי רש"י במס' עירובין, ומצדד שלא כדבריו שם אלא כדבריו במס' ר"ה שלגבי קידוש הברכה נתקנה כדי להתייר את השתיה וגדרה כברכת הנהנין ולכן הכריע שכיון שבהלכות ברכת הנהנין יכול לשתות את היין בברכת שהכל לכן אינו חוזר ומקדש, עיי"ש, ולדבריו יש להסתפק מה הדין באדם שמוציא אחרים וטעה וברך 'שהכל', דלכא"ו ע"פ דברי רעק"א והגרי"ז המבוארים לעיל בכה"כ כו"ע מודו שהברכה היא כברכת המצוות דלכן יכול להוציא אחרים אע"פ שהוא אינו שותה, ושמן עצם המציאות שהוא בעצמו יכול לשתות אע"פ שאינו מחוייב בכך בזה סגי שמתקיימת התקנה דכוס של ברכה, ודו"ק.

קול התורה

כסא דברכתא

נשגו ליידינו הנכבד מכותבי המאמרים בעלון
ור"מ ישיבת "אוהל תורה" י-ם

הרה"ג רבי איתן גברא שליט"א

לרגל השמחה בנישואי הבת במז"ט

יהא רעווא מן שמאי שיהיה הבית בנין עדי עד וירון רוב נחת דק'
מכל יוצ"ח מתוך בריאות והרווחה כל הימים

הקהילה התורנית אלעד

ברכת מזל טוב וגדיא נאה שלוחה למע"כ

הגאון רבי **צבי פסטר** שליט"א

ראש כולל "מדרש אליהו"

לרגל השמחה בנישואי הנכדה **תחיה** בת להוב יעקב גבירץ

יהא רעווא מן שמאי שיזכו לרוות רוב נחת דקד' מכל יוצאי
חלציהם כל הימים מתוך אושר ורוב ברכה כל הימים

ניתן לקבל אברכים לכולל שישי-לפרטים - 058-3202268

זמני הלכה למעשה אופק אלעד

בעריכת הרה"ג ר"א זילבר זצ"ל

שבת מברכין: ר"ח תמוז בימים שני ושלישי
המולד: יום ב' 6:46 בבוקר (16 חלקים)

נה"ח	נה"ח	נה"ח	נה"ח	נה"ח	שקיעת
מישורי	הנראה	מג"א	סוזק"ש	סוזק"ש	החמה
5:34	5:41	8:10	9:05	7:48	שבת
5:34	5:41	8:11	9:05	7:49	יום א'
5:34	5:41	8:11	9:05	7:49	יום ב'
5:34	5:41	8:11	9:06	7:50	יום ג'
5:34	5:41	8:11	9:06	7:50	יום ד'
5:34	5:41	8:11	9:06	7:50	יום ה'
5:35	5:41	8:11	9:06	7:50	יום ו'
5:35	5:41	8:11	9:06	7:50	שבת

בית דין צדק - אלעד

בתי הוראה - בי"ד לעניי ממונות -

כשרות - עירובין - קופת העיר מתן

בסתר - רישום נישואין - יעוץ רפואי

בראשות מורנו המרא דאתרא

הגאון רבי שלמה זלמן גרוסמן שליט"א

המרכז: ר' שרפון אלעד טלפון: 9096571 פקס: 9369453

הננו להודיע כי החנות החדשה

'ראדין' ברח' אבן גבירול 20

נמצאת תחת פיקוחנו

ויאכלו ענוים וישבעו

ביהמ"ד המרכזי "מאור שרגא"

הטה אלי אַזנן ביום אַקרא מהר ענני

הננו להודיע כי כמידי חודש תתקיים ביום ראשון

ערב ראש חודש תמוז

תפילת מנחה עם סדר יום כפור קטן

בשעה 1:15 בהיכל ביהמ"ד הגדול

בשעה 6:30 בהיכל ב'

עזרת נשים פתוחה (כניסה מכון חניית שכ' נחלת שרגא")

בית הכנסת "אבי עזרי"

הננו להודיע כי במסגרת השיעורים מפי גדולי הרבנים והדיינים

בהלכות חו"מ יתקיים במוצ"ש פר' קרח בשעה 22:00 שיעור ע"י

הגאון רבי אהרן אקר שליט"א

מח"ס "משפטי אהרן"

ישיבת קול יעקב

הננו שמחים להודיע לציבור הת"ח כי בשעתו"מ

במסגרת השיעור הוותיק בעירנו מתחיל שיעור חדש

מהתחלה בספה"ק "שער הכוונות"

מפי מג"ש בעל הסברה נפלאה

הגה"צ המקובל רבי משה בצרי שליט"א

חברותא רבות בשנים עם הגר"ש דבילצקי זצוק"ל

ויחדיו הוציאו ביאור סידור הרש"ש זיע"א פתח עניים

השיעור בצמוד לסידור, יחל איה משבוע הבא פר' קרח

מידי יום ה' בשעה 22.30 עד 00.00 בהיכל ישיבתנו

בבהמ"ד אהל יעקב יב"ע 12

לפרטים 0548486664 להרשמה לעדכונים 039260115

בנוסף שיעור שהתחיל עתה בביאור כוונות העמידה

עם שעה"כ מהגר"ש פוטרמן שליט"א

במקום הנ"ל מידי יום א' בשעה 22.20,

השיעורים הנ"ל הזדמנות מיוחדת וחד פעמית

כולל אברכים הלכה בעיון

התפנה מקום לאברכים - לפרטים 0527608457